БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

№ 127 (6056) | 1950 оной июниин 24, суббото | Сэн 20 мүнгэн

Агууехэ Сталинай сэсэн мэргэн ударидалга доро урагшаа, коммунизмын илалта тээшэ!

Үсэгэлдэр, СССР-эй Верховно Соведэй ...дэхи сесси хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведтэ хамтын түгэсхэлэй заседани дээрэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиумые һунгаха тухай ба СССР-эй Правительствые—СССР-эй Министрнүүдэй Соведые байгуулха тухай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. Гүрэнэй засагай хүтэлбэрилхы органуud тухай асуудалнуудые СССР-эй Верховно Соведэй сесси дээрэ шиидхэлгэ хадаа советскэ арадай морально-политическэ нэгэдэлые, коммунистическэ партиие, Советскэ правительствые тойрон, агууехэ вождь ба багша нүхэр Сталиниие тойрон тэрэнэй ...гтаар жагсанхай байһые һүртэ хүсэтэйгөөр харуулһан байна.

Верховно Совет болбол иимэ тогтоолые туйлай ехэ политическэ дэбжэлтэтэйгээр ба онсо тодо нэгэн һаналтайгаар баталан абаһан байна гэбэл:

«Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй тогтоохонь хадаа:

1. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ажал-ябуулгые һайшааха.

2. Гүрэнөө хүтэлхэ уялгануудаа саашадаашье дүүргэжэ байхыень Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха».

СССР-эй Верховно Соведэй нэгэн һаналтайгаар баталан абаһан энэ тогтоол хадаа бүхы *оломиллион советскэ арадай* дура зоригые, Коммунистическэ партида, Советскэ правительствода, нүхэр Сталинда тэрэнэй хизаарлашагүй дуратай ба үнэн сэхэ байһые харуулна.

Ажалшадай гениальна вождь ба багша нүхэр Сталинаар толгойлогдожо байгаа Советскэ правительство болбол гүрэнөө хүтэлхэ уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ, өөрынгөө бүхы ажал-ябуулгаар, Эхэ орондоо үнэн сэхээр алба хэлгээрээ бүгэдэниитын *һайшаал ба советскэ арадай баясхалан* хүлеэжэ байна.

СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаһан һунгалтануудые дээрэ 1950 оной мартын 12-то зуун арба гаран миллион советскэ һунгагшад хадаа коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй эбдэршэгүй сталинска блогой кандидадуудай түлөө нэгэ һаналтайгаар голосовалхадаа, арадай шухала интересүүдтэ харюусадаг большевистскэ партиин ба Советскэ правительствын политикые халуунаар һайшааһан байна. Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой толотомо илалта хадаа большевигүүдэй партиин шэнэ илалта болоһон байгаа. Советскэ хүнүүд гүрэнэй засагай эгээн дээдэ органиие һунгахадаа, Ленин—Сталинай партида тон ехээр найдажа байһанаа, тэрэнэй сэсэн мэргэн хүтэлбэри доро коммунистическэ общество байгуулхын түлөө шэнэ хүсэтэйгөөр тэмсэхээр, социалистическэ Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые ба алдар солые үүсхэхөөр бэлэн ба шиидэнхэй байһанаа харуулһан байна.

Советскэ хүнүүд хадаа большевистскэ партиин политикын зүб байһанда, арадай интересүүдһээ ондоо тиимэ интересүүд Ленин—Сталинай партида үгы байна гэжэ олон жэлэй дүй дүршэл дээрэһээ хаража этигэбэ. Коммунистическэ партиин бүхы ажал-ябуулга хадаа —арадтаа үнэн сэхээр алба хэлгэ мүн. Ленин—Сталинай парти болбол Октябрьска Социалистическэ революциин бүхэдэлхэйн-түүхэтэ илалтада, дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалистическэ гүрэниие байгуулгада ба бэхижүүлгэдэ манай оронойарадуудые асарһан байна. Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро манай арад социалистическэ общество байгуулаа. Советскэ Союзые хүсэн түгэлдэр индустриально-колхозно держава болгоо. Коммунистическэ партиин *хүтэлбэри доро*, нүхэр Сталинай сэсэн мэргэн ударидалга доро советскэ арад болбол социализмын агууехэ илалтануудые немецкэ ба японско империалистнуудһаа аршалан хамгаалаа, дэлхэйн арадуудые фашистска богоолшолгын аюулһаа абараа.

Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ советскэ хүнүүд амгалан тайбан зохёон байгуулхы ажалдаа гайхамшагта амжалтануудые туйлаа. Нүхэр Сталин болбол 1946 оной февралиин 9-дэ һунгагшадай суглаан дээрэ хэлэһэн үгэ соогоо, коммунизм байгуулгын агууехэ программа табиһан байгаа, энэ программые бодото дээрэнь бэелүүлэн, большевистскэ парти болбол промышленностиин, хүдөө ажахын болон культурын шэнэ хүсэтэ дэбжэлтые өмхидхөө, коммунистическэ байгуулгын *онсо ехэ* дэбжэлтэнүүдые хангаа. Манай оронной арадай ажахы өөрынгөө хүгжэлтын талаар дайнай урда тээхи хэмжээндэ хүрэһэн тэды бэшэ, харин тэрэниие нилээд үлүүлһэн байна. Ажалшадай материальна тэниглэн байдалынь хэлбэришэгүйгөөр дээшэлнэ. Арадай ниитэ дээрээ тэниглэн һайн һууха тухай үдэр бүриин сталинска оролдолго хадаа үргэн хэрэглэлэй эд товарнуудай үйлэдбэрилгые таһалгаряагүй үргэдхэхэ ябадал дээрэ, юумэнэй үнэ сэнгүүдые химдаруулха тухай Советскэ правительствын хойно хойноһоонь бэелүүлжэ байгаа политика дээрэ харагдана. Советскэ хүнүүдэй ажабайдалынь улам бүри баян ба шанга шадалтай боложо байна. СССР-эй арадуудай удхаараа социалистическэ ба формооро национальна түрүү советскэ культура һалбаран бадаржа байна.

Манай арад өөрынгөө шэн зоригто ажалай үрэ дүнгүүдые коммунистическэ байгуулалтада туйлаһан өөһэдынгөө туйлалтануудые омогорхохо ёһоороо омогорхон харана. Эдэ бүхы илалтануудаараа бидэнэр коммунистическэ партиин, Советскэ Правительствын, нүхэр Сталинай сэсэн мэргэн хүтэлбэридэ уялгатайбди гэжэ советскэ хүнүүд һайн мэдэнэ.

Верховно Совет болбол СССР-эй 1950 оной гүрэнэй бюджедые баталаа, тэрээн соо дайнай хойто тээхи сталинска табанжэлэй түсэбые дүүргэхэ хэрэгтэ советскэ арадай туйлаһан гайхамшагта илалтанууд эли тодоор харуулагдана. Советскэ Гүрэнэй бюджет хадаа арадай ажахые саашадань хүгжөөхэ талаар, ажалшадай тэниглэн байдал ба культурые дэбжүүлхэ талаар парти ба правительствын хараалһан зорилгонуудай бэелүүлэгдэлгые хангаха байна. Советскэ правительствын шууд сэхээр бэелүүлжэ байдаг эб найрамдалай политика хадаа Верховно Соведээр баталагдаһан СССР-эй гүрэнэй бюджет соо элитээр харагдана.

Сэсэн мэргэн ленинско-сталинска гадаадын политика, эб найрамдалай ба арадуудай хоорондын хани харилсаанай түлөө үнэн сэхэ ба эрид шанга тэмсэл хадаа советскэ арадаар, бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэнөөр халуунаар дэмжэгдэнэ. Нүхэр Сталинай хүтэлбэрилдэг Советскэ Союз болбол бата бэхи эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө тэмсэлдэнь бүхы оронуудай ажалшадай авангард мүн болоно.

Атомна зэбсэгые хорихо, энэ хорилтые сахиха ябадалда уласхоорондын хатуу хиналтые тогтоохо тухай ба агрессиин болон хүнүүдые олоор хюдалгын энэ зэбсэг түрүүлэн хэрэглэһэн правительствые сэрэгэй гэмтэн гэжэ соносхохо тухай эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын Комитедэй дурадхалнуудтай һаналаа нэгэдэлые харуулһан СССР-эй Верховно Соведэй нэгэн дуугаар баталжа абаһан Мэдүүлгэ хадаа бүхы дэлхэйдэ зэдэлхэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Мэдүүлгэ болбол бүхы советскэ арадаар, бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэнөөр нэгэн һаналтайгаар дэмжэгдэхэ байна. Бүхы *дэлхэй дээрэ эб* найрамдал тогтоохын түлөө тэмсэлэй хэрэгтэ Советскэ Союзай оруулһан шэнэ нэмэлтэ хадаа эб найрамдал ба демократиин ургажа байгаа лагериин хүсэнүүдые үсхэхэ, дайн сэрэгэй империалистическэ үүдхэлшэдтэ эсэргүү, бата бэхи эб найрамдалай түлөө арюун тэмсэлдэ һайн һайхан дура сэдьхэлтэй бүхы хүнүүдые зоригжуулха байна.

Эбдэршэгүй сталинска хани холбоогоор нэгэдэһэн Советскэ Союзай арадууд өөрынгөө үглөөдэр тээшэ этигэл найдабаритайгаар харана, инаг дуратай социалистическэ Эхэ оронойнгоо аша туһада шэн зоригтойгоор ажаллана. Арад ба коммунизм гэһэн агууехэ хоёр хүсэнүүд нэгэн бүхэли болон манай орон дотор нэгэдээ.

Советскэ арад ленинизмын алдарта туг доро, большевистскэ партиин шалгарһан хүтэлбэри доро, гениальна вождь ба багша агууехэ Сталинай сэсэн мэргэн ударидалга доро урагшаа, коммунизмын илалта тээшэ бата сэхээр ябажа ябана.

(«Правдын» июниин 20-ной түрүү бэшэгһээ).

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай 1950 оной Гүрэнэй бюджет тухай ХУУЛИ

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Верховно Соведэй **тогтоохонь:**

1. Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй бюджетнэ комиссинуудай элидхэлнүүд тушаа абтаһан хубилалтануудтайгаарынь хамта, СССР-эй Министрнүүдэй Соведээр табигдаһан ССР Союзай 1950 оной Гүрэнэй бюджедые гаргашануудтаа орходоо орошо доходуудынь 5.229.891 мянган түхэриг үлүүгээр, тиимэ болоходоо орошо доходуудынь орой хамтадаа 433.167.416 мянган түхэриг болохоор, гаргашануудынь орой хамтадаа 427.937.525 мянган түхэриг болохоор баталха. Республиканска ба нютагай бюджэдүүдһээ 2.890.405 мянган түхэриг бюджетнэ мүнгэ урдахи жэлһээ 1951 оной январиин 1-дэ үлэжэ орохоор баталха.

2. Тус Хуулиин 1-дэхи статьягай ёһоор 1950 оной союзна бюджедые гаргашануудта орходоо орошо доходуудань 5.229.891 мянган түхэриг үлүүгээр, тусгаарлабал орошо доходуудынь 336.524.405 мянган түхэриг болохоор, гаргашануудынь 331.294.514 мянган түхэриг болохоор баталха.

3. Союзна республикануудай 1950 оной Гүрэнэй бюджедүүдые дооро дурсагдагша хэмжээтэйгээр баталха:

		Доходуудаар (мянган түхэригөөр).	гаргашануудаар (мянган түхэригөөр).
Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республика		53908998	53908998
Тэрээнһээ	республиканска бюджет	41161408	12866181
	нютагай бюджедүүд	12747590	41042817
Украинска Советскэ Социалистическэ Республика		17194486	17194486
Тэрээнһээ	республиканска бюджет	14169998	5795233
	нютагай бюджедүүд	3024488	11399253
Белорусска Советскэ Социалистическэ Республика		3730472	3730472
Тэрээнһээ	республиканска бюджет	3366383	1195181
	нютагай бюджедүүд	364089	2535291
Узбекскэ Советскэ Социалистическэ Республика		3482450	3482450
Тэрээнһээ	республиканска бюджет	3040886	1602447
	нютагай бюджедүүд	441564	1880003
Казахска Советскэ Социалистическэ Республика		4021885	4021885
Тэрээнһээ	республиканска бюджет	3645285	1785989
	нютагай бюджедүүд	376600	2235896
Грузинска Советскэ Социалистическэ Республика		2474359	2474459
Тэрээнһээ	республиканска бюджет	2213221	1069730
	нютагай бюджедүүд	261138	1404629
Азербайджанска Советскэ Социалистическэ Республика		1921196	1921196
Тэрээнһээ	республиканска бюджет	1685054	806813
	нютагай бюджедүүд	236142	1114383
Литовско Советскэ Социалистическэ Республика		1352912	1352912
Тэрээнһээ	республиканска бюджет	1167098	684336
	нютагай бюджедүүд	185814	668576
Молдавска Советскэ Социалистическэ Республика		1064658	1064658
Тэрээнһээ	республиканска бюджет	976505	481353
	нютагай бюджедүүд	88153	583305
Латвийска Советскэ Социалистическэ Республика		1426432	1426432
Тэрээнһээ	республиканска бюджет	1124003	735865
	нютагай бюджедүүд	302429	69567
Киргизскэ Советскэ Социалистическэ Республика		1048120	1048120
Тэрээнһээ	республиканска бюджет	959300	462245
	нютагай бюджедүүд	88820	585875
Таджикска Советскэ Социалистическэ Республика		1047602	1047602
Тэрээнһээ	республиканска бюджет	968237	473026
	нютагай бюджедүүд	79365	574576
Армянска Советскэ Социалистическэ Республика		1115111	1115111
Тэрээнһээ	республиканска бюджет	1039406	579998
	нютагай бюджедүүд	75705	535113
Туркменскэ Советскэ Социалистическэ Республика		1084812	1084812
Тэрээнһээ	республиканска бюджет	975939	576666
	нютагай бюджедүүд	108873	508146
Эстонско Советскэ Социалистическэ Республика		1019655	1019655
Тэрээнһээ	республиканска бюджет	893912	582253
	нютагай бюджедүүд	125743	437402
Карело-Финскэ Советскэ Социалистическэ Республика		749863	749863
Тэрээнһээ	республиканска бюджет	711506	534315
	нютагай бюджедүүд	38357	215548
Республиканска ба нютагай бюджедүүдэй орой хамтадаа		96643011	96643011
Тэрээнһээ	республиканска бюджет	78098141	30231631
	нютагай бюджедүүд	18544870	66411380

4. Республиканска ба нютагай бюджедүүдһээ бюджетнэ мүнгэ урдахи жэлһээ 1951 оной январиин 1-дэ иимэ хэмжээтэйгээр үлэжэ орохоор тогтоохо гэбэл: РСФСР-тэ—1.617.270 түхэриг, Украинска ССР-тэ—515.835 түхэриг, Белорусска ССР-тэ — 111.914 түхэриг, Узбекскэ ССР-тэ—104474 түхэриг, Казахска ССР-тэ—114710 түхэриг, Грузинска ССР-тэ—74.231 түхэриг, Азербайджанска ССР-тэ—57.636 түхэриг, Литовско ССР-тэ—40587 түхэриг, Молдавска ССР-тэ 31.940 түхэриг, Латвийска ССР-тэ—42.793 түхэриг, Киргизскэ ССР-тэ—31.444 түхэриг, Таджикска ССР-тэ—28488 түхэриг, Армянска ССР-тэ—33453 түхэриг, Туркменскэ ССР-тэ—32544 түхэриг, Эстонско ССР-тэ—30590 түхэриг, Карело-Финскэ ССР-тэ—22.496 түхэриг.

5. АССР-нүүдэй ба нютагай Соведүүдэй бюджедүүдтэ республиканска бюджедһээ 1950 ондо иимэ хэмжээнэй мүнгэ оруулхаар баталха:

	(Мянган түхэригөөр).
Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ республикада	28295297
Украинска Советскэ Социалистическэ республикада	8374765
Белорусска Советскэ Социалистическэ республикада	2171202
Узбекскэ Советскэ Социалистическэ Республикада	1438439
Казахска Советскэ Социалистическэ Республикада	1859296
Грузинска Советскэ Социалистическэ Республикада	1143491
Азербайджанска Советскэ Социалистическэ Республикада	878241
Литовско Советскэ Социалистическэ Республикада	482762
Молдавска Советскэ Социалистическэ Республикада	495152
Латвийска Советскэ Социалистическэ Республикада	388138
Киргизскэ Советскэ Социалистическэ Республикада	497055
Таджикска Советскэ Социалистическэ Республикада	495211
Армянска Советскэ Социалистическэ Республикада	459408
Туркменскэ Советскэ Социалистическэ Республикада	399273
Эстонско Советскэ Социалистическэ Республикада	311659
Карело-Финскэ Советскэ Социалистическэ Республикада	177191
Бүхы республикануудта хамтадаа	47866510.

6. Республиканска ба нютагай бюджедүүдтэ ниитэсоюзна гүрэнэй налогууд ба доходуудһаа 1950 ондо оруулагдаха мүнгэнэй хэмжээе иимээр тогтоохо:

а) эрьесын налогһоо орохо мүнгэн: РСФСР—6,5 процент, Украинска ССР—16,4 процент, Белорусска ССР—28,5 процент, Узбекскэ ССР—22,0 процент, Казахска ССР—33,3 процент, Грузинска ССР—27,8 процент, Азербайджанска ССР—19,9 процент, Литовско ССР—39,8 процент, Молдавска ССР—54,8 процент, Латвийска ССР—3,0 процент, Киргизскэ ССР—47,8 процент, Таджикска ССР—48,6 процент, Армянска ССР—43,8 процент, Туркменскэ ССР—35,3 процент, Эстонско ССР—21,4 процент, Карело-Финскэ ССР—60,0 процент;

б) арад зоной олзын налогһоо, колхознигууд ба үмсын ажалтанай хүдөө ажахын налогһоо, колхозуудай олзын налогһоо, СССР-эй гэрлээгүй, ганса бэе ба үсөөн бүлэтэй гражданинуудһаа абтаха налогһоо, ой модоной олзо доходһоо ба арад зоной захиһан гүрэнэй урьһаламжаһаа — 50 процент;

в) Машинно-тракторна станцинуудай олзо доходуудһаа РСФСР, Украинска ССР, Белорусска ССР, Казахска ССР, Грузинска ССР, Азербайджанска ССР, Литовско ССР, Молдавска ССР, Латвийска ССР, Киргизскэ ССР, Армянска ССР, Туркменскэ ССР, Эстонско ССР, Карело-Финскэ ССР-тэ—50 процент, Узбекскэ ССР ба Таджикска ССР-тэ—20 процент,

7. 1950 оной июлиин 1-һээ эхилэн барилгын сэнгые химдаруулһанай эсэстэ алмалта болоһон мүнгые тодорхойлон гаргахые ба СССР-эй 1950 оной Гүрэнэй бюджедые дүүргэлтэ болгохо зуура тэрэ алмалтые хараадаа абалсахые СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха.

8. СССР-эй Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ тухай тоосоонуудые баталха гэбэл: 1948 онойхиие—орошо доходуудынь гаргашадаа орходоо 39.566.464 мянган түхэриг үлүүгээр, тиимэ болоходоо орошо доходуудай талаар 410.488.643 мянган түхэригөөр, гаргашын талаар 370.922.179 мянган түхэригөөр, 1949 онойхиие—орошо доходуудынь гаргашадаа орходоо 24.672.676 мянган түхэриг үлүүгээр, тиимэ болоходоо орошо доходуудай талаар 436.960.637 мянган түхэригөөр, гаргашануудай талаар 412.287.961 мянган түхэригөөр баталха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ШВЕРНИК.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1950 оной июниин 17.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумые һунгаха тухай

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй **тогтоохонь:**

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумые иимэ составтайгаар һунгаха гэбэл:

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ

Шверник Николай Михайлович — Свердловско округһоо депутат, РСФСР.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын Орлогшонор:

Тарасов Михаил Петрович — Уфимска округһоо депутат, РСФСР.

Гречуха Михаил Сергеевич—Бережанска округһоо депутат, Украинска ССР.

Козлов Василий Иванович — Слуцка округһоо депутат, Белорусска ССР.

Рашидов Шараф — Джизакска округһоо депутат, Узбекскэ ССР.

Керимбаев Даниял —Павлодарска округһоо депутат, Казахска ССР.

Гогуа Василий Барнабович—Батумска округһоо депутат, Грузинска ССР.

Гейдаров Назар Гейдар оглы—Сабирабадска округһоо депутат, Азербайджанска ССР.

Палецкис Юстас Игнович — Тельшяйска округһоо депутат, Литовско ССР.

Бровко Федор Григорьевич — Бельскэ городской округһоо депутат, Молдавска ССР.

Кирхенштейн Аугуст Мартынович—Цессисско округһоо депутат, Латвийска ССР.

Кулатов Турабай—Узгенскэ округһоо депутат, Киргизскэ ССР.

Додхудоев Назаршо—Мургабска округһоо депутат, Таджикска ССР.

Папян Мацак Петросович — Степанаванска округһоо депутат, Армянска ССР.

Сарыев Акмамед — Кагановичска округһоо депутат, Туркменскэ ССР.

Якобсон Аугуст Михкелевич — Лянеска округһоо депутат, Эстонско ССР.

Куусинен Отто Вильгельмович—Куркийокско округһоо депутат, Карело-Финскэ ССР.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь

Горкин Александр Федорович— Канашска округһоо депутат. Чувашска АССР.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Гэшүүд:

Андрианов Василий Михайлович —Невскэ округһоо депутат, Ленинград город.

Багиров Мир-Джафар Аббасович—Бакинска-Сталинска округһоо депутат, Азербайджанска ССР.

Буденный Семен Михайлович—Шепетовско округһоо депутат, Украинска ССР.

Вагапов Сабир Ахмедьянович—Дуванска округһоо депутат, Башкирска АССР.

Даниялов Абдурахман Даниялович—Буйнакска округһоо депутат, Дагестанска АССР.

Калнберзин Ян Эдуардович — Рижскэ городской округһоо депутат, Латвийска ССР.

Кузнецов Василий Васильевич—Сталинградска округһоо депутат, РСФСР.

Лебедева Зинаида Александровна—Сокольническо округһоо депутат, Москва город.

Мельников Леонид Георгиевич—Киевскэ-Ленинскэ округһоо депутат, Украинска ССР.

Муратов Зиннят Ибетович — Казанска хүдөөгэй округһоо депутат, Татарска АССР.

Пономаренко Пантелеймон Кондратьевич—Минскэ хүдөөгэй округһоо депутат, Белорусска ССР.

Суслов Михаил Андреевич — Саратовска-Ленинскэ округһоо депутат, Саратовска область.

Федорова Зинаида Тихоновна — Малмыжска округһоо депутат, Кировскэ область.

Хрущев Никита Сергеевич — Калининска округһоо депутат, Москва город.

Шкирятов Матвей Федорович—Тульска-Рязанска округһоо депутат, РСФСР.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ШВЕРНИК.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1950 оной июниин 19.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ажал-ябуулгые һайшааха тухай

Советскэ Социалистическэ республиканудай Союзай Верховно Соведэй тогтоохонь:

1. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ажал-ябуулгые һайшааха.

2. Гүрэнэй ударидаха уялгануудые бэелүүлхэ ябадалые саашадаашье үргэлжэлүүлхыень Советскэ Социалистическэ Республиканудай Союзай Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Н. ШВЕРНИК.**
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **А. ГОРКИН.**

Москва, Кремль. 1950 оной июнин 19.

СССР-эй Верховно Соведэй мэдүүлгэ

Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй 1950 оной июнин 19-нэй хамтараһан заседани дээрэ абтаба

Г-н И. Фаржын түрүүлэлгэ доро эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын Комитедэй делегацине СССР-эй Верховно Соведтэ угтажа абаһан тухай ба атомна зэбсэг хорихо, энэ хорилтые сахиха ябадалда уласхоорондын хатуу хиналтые тогтоохо ба агрессиин болон хүнүүдые олоор хюдалгын энэ зэбсэгые түрүүлэн хэрэглэһэн правительствые сэрэгэй гэмтэн гэжэ соносхохые уряалһан Саг үргэлжын Комитедэй Стокгольмско сессиин уряа тухай депутат В. В. Кузнецовой мэдээсэлые соносоод, СССР-эй Верховно Совет Саг үргэлжын Комитедэй дурадхалнуудые һайшааһан тухайгаа нэгэн һаналаар мэдүүлнэ.

Эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын Комитедэй эдэ дурадхалнуудынь бүхы арадуудай шухала эрилтэнүүдтэ ба бүхы дэлхэй дээрэ бата бэхи ба удаан сагай эб найрамдал тогтоохо гэһэн тэдэнэй эрмэлзэлгэдэ бүрин харюусана.

Эб найрамдал тээшэ советскэ арадай хэлбэрииш, гүй дура зоригые мэдүүлэн, СССР-эй Верховно Совет эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын Комитедэй дурадхалнуудые бэелүүлхэ талаар шухала арга хэмжээнүүдые зэхёон гүйсэдхэхэ хэрэгтэ бусад гүрэнүүдэй хуули гаргалгын органуудтай харилсаһ ажаллахаар бэлэн байһан тухайгаа мэдүүлнэ.

Арадуудай хоорондохи хани харилсаа ба эб найрамдалай түлөө саг үргэлжэ тэмсэдэг Советскэ Правительство хадаа арадуудай хоорондохи эб найрамдалай ба хани барисаанай харилсаануудай энэ политикые сашашадаашье бата зоригтойгоор ябуулха, бүгэдэнииты эб найрамдал болон уласхоорондын аюулгүй байха ябадалые хангахын тула Нэгэдэмэл Нацануудай Организацяар дамжуулан шухала хэмжээнүүдые уридшалан абаха ба бусад бүхы аргануудые ашаглаха байха бээз гэжэ СССР-эй Верховно Совет этигэн найдана.

Гэхэтэй хамта СССР-эй Верховно Совет хадаа эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөн, нэн түрүүндэ эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын Комитедэй Стокгольмско уряа бүхы советскэ арадай нэгэн һаналта дэмжэлгые абаха байха гэжэ найдана.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые батална тухай

ХУУЛИ

Советскэ Социалистическэ Республиканудай Союзай Верховно Совет нигэжэ тогтооно:

1. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй иимэ Указуудые баталха гэбэл:

«Гүрэнэй түсэблэлгын комиссиые СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй түсэблэлгын комитет болгон шэнээр эмхидхэхэ тухай» 1948 оной январиин 9-нэй;

«Арадай ажахые материально-техническэ талаар хангаха тушаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедые байгуулха тухай» 1948 оной январиин 9-нэй;

«Арадай ажахыда түрүү техникэ нэбтэрүүлхэ тушаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедые байгуулха тухай» 1948 оной январиин 9-нэй;

«Городской барилгын ниитэ союзна Министерствые байгуулха тухай» 1949 оной июнин 1-нэй;

«СССР-эй Уһан-Сэрэгэй Министерствые байгуулха тухай» 1950 оной февралиин 25-ай;

«СССР-эй хлопководствын Министерствые байгуулха тухай» 1950 оной апрелиин 5-ай;

«СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй барилгын хэрэгүүдые эрхилхэ Гүрэнэй комитедые байгуулха тухай» 1950 оной майн 9-эй;

2. СССР-эй Конституциин 70, 77 ба 78-дахи статьянуудта зохихо хубилалтанууд ба нэмэлтэнүүдые оруулжа, эдэ статьянуудые нигэжэ бэшэхэ:

«Статья 70. СССР-эй Министрнүүдэй Совет СССР-эй Верховно Соведэр иимэ составтайгаар байгуулагдана гэбэл:

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ;

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшонор;

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй түсэблэлгын комитедэй түрүүлэгшэ;

Арадай ажахые материально-техническэ талаар хангаха тушаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ;

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй барилгын хэрэгүүдые эрхилхэ Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ;

Искусствонуудай хэрэгүүдые эрхилхэ комитедэй түрүүлэгшэ».

«Статья 77. Ниитэ союзна Министерствонуудта иимэ Министерствонууд хамаадана гэбэл:

Авиационно промышленностиин;

Автомобильна ба тракторна промышленностиин;

Гадаадын худалдаа наймаанай;

Уһан сэрэгэй;

Зэбсэгжэлгын;

Геологиин;

Городской барилгын;

Гүрэнэй эдеэ хоолой ба материальна резервнүүдэй;

Бэлэдхэлнүүдэй;

Машина бүтээлгын ба прибор бүтээлгын;

Металлургическа промышленностиин;

Далайн флодой;

Нефтяной промышленностиин;

Хэлхээ холбооной хэрэгсэлнүүдэй промышленностиин;

Зам харилсаанай;

Мүрэнэй флодой;

Хэлхээ холбооной;

Хүдөө ажахын машина бүтээлгын;

Станок бүтээлгын;

Барилгые ба харгын машина бүтээлгын;

Машина бүтээлгын предприятинуудай барилгын;

Хүндэ индустриин предприятинуудай барилгын;

Судно бүтээлгын промышленностиин;

Транспортна машина бүтээлгын;

Ажалай резервнүүдэй;

Хүндэ машина бүтээлгын;

Нүүрһэнэй промышленностиин;

Химическэ промышленностиин;

Электропромышленностиин;

Электростанцинуудай».

«Статья 78. Союзно-республиканска Министерствонуудта иимэ Министерствонууд хамаадана гэбэл:

Дотоодын хэрэгүүдэй;

Сэрэгэй;

Дээдэ эрдэмэй;

Гүрэнэй шалгалтын;

Гүрэнэй аюулгүйн;

Элүүрые хамгаалгын;

Гадаадын хэрэгүүдэй;

Кинематографиин;

Хүнгэн промышленностиин;

Ой модоной ажахын;

Ой модоной ба саарһанай промышленностиин;

Мяханай ба һүнэй промышленностиин;

Эдеэ хоолой промышленностиин;

Барилгын материалнуудай промышленностиин;

Загаһанай промышленностиин;

Хүдөө ажахын;

Совхозуудай;

Худалдаа наймаанай;

Финансынуудай;

Хлопководствын;

Юстициин.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Н. ШВЕРНИК.**
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **А. ГОРКИН.**

Москва, Кремль. 1950 оной июнин 17.

СССР-эй Конституциин (үндэһэн хуулиин) 42 ба 43-дахи статьянуудта хубилалтануудые оруулха тухай

ХУУЛИ

Союзай Соведэй түрүүлэгшын дурбэн орлогшонорые Союзай Соведэй һунгаһантай ба Национальностьнуудай Соведэй түрүүлэгшын дурбэн орлогшонорые Национальностьнуудай Соведэй һунгаһантай дашарамдуулан, Советскэ Социалистическэ Республиканудай Союзай Верховно Совет СССР-эй Конституциин (үндэһэн хуулиин) 42 ба 43-дахи статьянуудта зохихо хубилалтануудые оруулжа, эдэ статьянуудые иимээр бэшэхэ гэжэ тогтооно:

«Статья 42. Союзай Совет Союзай Соведэй түрүүлэгшые ба тэрэнэй дурбэн орлогшонорые һунгана».

«Статья 43. Национальностьнуудай Совет Национальностьнуудай Соведэй түрүүлэгшые ба тэрэнэй дурбэн орлогшонорые һунгана».

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ **Н. ШВЕРНИК.**
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **А. ГОРКИН.**

Москва, Кремль. 1950 оной июнин 17.

ҺОНИН ЭЛИДХЭЛ

Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой парткабинедэй лекционно зал соо заводой эдэбхитэдэй зүблөөн болобо. Энээн дээрэ городой главна архитектор нүхэр Павлов Улан-Удэдэ хэгдэхэ реконструкци ба шэнэ барилгануудай тухай ехэ һонин элидхэл хээ.

Зүблөөндэ хабаадагшад городые реконструкцилхын түсэбтэй һайнаар танилсаһан байна. Тэдэнэй Михинска улицада хэгдэхэ барилганууд ехээр һонирхуулба. Тус улица ПВЗ-гэй соцгородоктой городой центрые холбохо трамвайна линитэй болохо юм. Мүн эндэ 3—4 дабхар гоё һайхан гэрнүүд баригдахаар хараалагдаһан хай.

С. Черненко.

Республикын аймагуудта пар хахалалгын ябаса тухай

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын мэдээн

1950 оной июнин 20.

Эмхидхэн бүридһэн	АЙМАГУУД	Түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)
1.	Закаменай	96,7
2.	Кабанскын	95,8
3.	Байкало-Кударын	91,0
4.	Иволгын	90,0
5.	Түнхэнэй	84,9
6.	Бичурын	74,7
7.	Сэлэнгын	71,4
8.	Тарбагатайн	70,1
9.	Прибайкальска	69,6
10.	Хэжэнгын	68,0
11.	Заиграйн	62,9
12.	Зэдын	55,0
13.	Хоринн	53,0
14.	Яруунын	49,8
15.	Мухаршэбэрэй	45,4
16.	Торнин	44,6
17.	Кударын	43,0
18.	Кяхтын	37,1
19.	Курумканай	35,7
20.	Баргажанай	27,6

ЗЭДЫН АЙМАГТА

ҮБҺЭ ХУРЯАЛГЫЕ ҺАЙН БЭЛЭДХЭЛТЭЙГЭЭР УГТАХАНЬ

Энэ жэлдэ Боргойн совхоз хэзээ хэзээнэйхиһээ эртэ үбһэ хуряалгада бэлэдхэлтэйгээр хүдэлмэриие дүүргэбэ.

Мүнөө 47 сенокосилка, 24 морин тармуур, 9 колёсно тракторнууд һайн шанартайгаар заһабарилагданхай. Тэрэшэлэн аса, тармуур, хажуур гэхэ мэтэ эд зэмсэгүүд хүсэд хүрэхөөр бэлэдхэгдээ.

Һаяхан совхозой директор нүхэр Мельников үбһэ хуряалгын үедэ хэгдэхэ ажалай түсэб табиад, фермэнүүдые эрхилэгшэдтэйгээ хамта зүбшэн хэлсэһэн байна.

ПИОНЕРСКЭ ЛАГЕРЬ ХҮДЭЛМЭРИЛЖЭ ЗАХАЛАА

Зэдэ голой эрье шадар, гоё һайхан нугада эмхидхэгдэһэн аймагай пионернүүдэй лагерьта 50 гаран һурагшад амаржа байна.

Пионерскэ лагериин дэргэдэ спортивна талмай, библиотекэ хүдэлмэрилнэ.

60 ГҮҮДҺЭЭ 60 УНАГА АБАХАНЬ

Боргойн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой эрхим адуушан Лубсан Цыдыпов өөрынгөө эрхим ажалаар бусадта үлгэр жэшээ харуулна. Энэ нүхэр нёдондо жэлдэ 54 гүүнһээ 54 унага абажа, бүрин бүтэнөөр тэнжээһэн байгаа һаа, мүнөө жэлдэ 60 гүүдһээ 57 унагадые абаад, үшөө 3 унагадые абахаар хүлеэжэ байна.

Нүхэр Цыдыпов һүүлэй 4 жэл соо колхоздоо 180 гаран толгой унагадые үгэһэн байха юм.

Д. Чимитов.

Кварталайнгаа түсэб уридшалан дүүргэбэ

Курбын леспромхозой коллектив гүрэндөө һайн шанартай барилгын модо элбэг ехээр үгэжэ байна. Июнин 15-най мэдээгээр тус леспромхозой коллектив энэ жэлэй хоёрдохи кварталайнгаа даалгабариие 117 процент дүүргэбэ.

Модо бэлэдхэлэй участогууд хоорондо дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ Баруун-Асын участок (начальнигынь Кожевников) түрүү һуури эзэлээ. Нүхэр Кожевниковэй эрхилдэг энэ участок хоёрдохи кварталайнгаа даалгабариие 135 процент дүүргэһэн байха юм.

Б. Намжилон.

Шэнэ уялганууды абана

Улан-Удын ПВЗ-гэй хүдэлмэришэд, техникүүд ба инженернүүд түмэрзамайхидай үдэрые ажалай эрхим амжалтануудаар угтахын түлөө тэмсэжэ, мүнөө заводой бүхы цехүүд социалистическэ мүрысөөндэ орожо, май һарада абаһан уялгануудайнгаа условинуудые июнь ба июль һарада бури дээшэлүүлбэ. Жэшээлхэдэ, 10 паровоз, ашаанай 75 вагон, пассажирска 6 вагон, 800 тонно шэрэм, 180 тонно бронзо, 1 миллион түхэригэй запасной хэрэгсэлнүүдые түмэрзамайхидай һайндэрэй хүндэлэлдэ зорюулан түсэбһөө гадуур ехэ орондоо үгэхэ гэжэ шиидээд, эршэмтэйгээр хүдэлмэрилнэ.

Иранска правительствын нотодо СОВЕТСКЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ХАРЮУ

Июнин 20-до, Ирандахи Советскэ Посольство иимэ удхатай нотые Иранска Правительствода эльгээбэ:

«Энэ оной майн 18-най нотодо харюу болгон, СССР-эй Посольство Советскэ Правительствын даалгабараар Иранай Правительствода нигэжэ мэдээсэнэ:

Иранда байгуулагдаһан «Иранска нефтиин акционерно общество» ажал-ябуулга тухай энэ оной апрель һарада иранска хэблэлдэ хэдэн мэдээсэлнүүдэй толилогдоһон байдалда Иранска Правительствын анхаралые Советскэ Правительство майн 14-нэй ното соогоо хандуулһан байгаа. Дээрэ заагдаһан «Иранска нефтиин акционерно общество» хадаа түрүүшын ээлжээндэ, Хорсанай хойто тала, Горган, Мазандеран ба Гилян, тайлбарилан хэлэхэдэ, Советскэ Союзтай хилэ залгадаг районуудые өөртөө оруулһан № 1 зоно гэдэгтэ топографическэ хүдэлмэринүүд, геологическа бэдэрэлгэнүүд ба аэрофотосъемконуудые хэхэ тушаа гадаадын предприятинуудтай контрактнуудые баталжа байна гэжэ иранска хэблэлэй эдэ мэдээсэлнүүд соо заагдаһан юм. Тэрээнһээ гадна, Иранай 7 жэлэй түсэбые зохёон бэелүүлхэ Түсэблэлгын организаци хадаа Советскэ Союзтай хилэ залгадаг Горганай зүүн-хойто талын, Мазандеранай ба Гиляней баруун-урда талын районуудай картануудые зохёохо ба геологическа болон промышленна, тэрэшэлэн сэрэгэй зорилгонуудаар аэрофотосъемочно хүдэлмэринүүдые хэхэ талаар торгнуудые зарлаха тухай Тегерандахи Советскэ Посольстводо энэ оной март һарада мэдээсэһэн байгаа гэжэ Советскэ Правительствын ното соо заагдаһан юм.

Эдэ бүхы хүдэлмэринүүдынь, Посольствын һанамжаар, гадаадын нюурнуудаар бэшэ, харин, Иранаар өөрөөрнь хэгдэхэ ёһотой гэжэ Советскэ Посольствын мэдүүлһэн болобошье, Иранска Правительство сэрэгэй удхаашанартай хэмжээ-ябуулгануудые советско-иранска хилын зубшаһан районуудта бэелүүлхэ үргэлжэлһөөр байна гэжэ Советскэ Правительствын анхаралые тэрэшэлэн хандуулһан байгаа. Тиихэдээ эдэ хэмжээ-ябуулганууды бэелүүлхэ хэрэгтэ гадаадын, тусгаарлбал, американска мэргэжэлтэд хабаадуулагдана. Ирандахи гадаадын дээрэ дурсагдаһан түлөөлэгшэдэй ажал-ябуулгын СССР-эй хилэнүүдтэ аюул ушаруулжа болохо байһан тушаа Советскэ Правительство аяар 1948 оной январиин 31-нэй ното соогоо Иранска Правительствын анхаралые хандуулһан юм гэжэ заагдаба.

Иранска Правительствын дээрэ заагдаһан хэмжээ-ябуулганууднь 1921 оной февралиин 26-най Советско-Иранска Договороор хараалагдаһан СССР-эй ба Иранай хоорондохи хүршэ ёһоной һайн харилсаануудта таарахагүй зорилгонуудтай байна гэжэ энэ оной майн 14-нэй ното соо мэдүүлэгдэбэ. Энээнтэй дашарамдуулан Советскэ Правительство хадаа бии болоһон зохидгүй байдалые арилгаха тушаа шухала хэмжээнүүдые абаха байһые Иранска Правительствоһоо хүлеэнэ гэжэ мэдүүлһэн бэлэй.

Майн 16-да Советскэ Правительствын заагдаһан нотын толилогдохо үдэртэ, Вашингтондо США-гэй Гүрэнэй Департаментын түлөөлэгшэ Иранай Правительствода Советскэ Правительствын эльгээһэн майн 14-нэй нотые пресс-конференци дээрэ тайлбарилха зуураа, «долоон жэлэй түсэбые бэелүүлхэ зорилгоор Иранска Правительство Иранай хойто талада нефтяной скважинануудые бэдэрэн малтаха тухай американска кампанитай контракт баталааһан гэжэ мэдүүлһэн юм.

«Иранска нефтиин акционерно общество» американска фирмэнүүдэй контракт баталһан бэримтыень США-гэй Гүрэнэй Департамент заагдаһан мэдүүлгэ баталда. «Иранска нефтиин акционерно общество» хэмжээ-ябуулганууд ... американска мэргэжэлтэд хабаадалгатайгаар Иранай хойто районуудта бэелүүлэгдэнэ гэжэ госдепартаментын энэ мэдүүлгэн тэрэшэлэн батална. Энээнтэй тушаа Советскэ Правительствын майн 14-нэй ното соо заагдаһан байгаа.

Гэбэшье, гадаадын мэргэжэлтэдые хабаадуулха талаар «Иранска нефтиин акционерно общество» ажал-ябуулгань швейцарска бүлэг мэргэжэлтэдые алба хэхээр уридшалан ябадалаар хизаарлагдаһан хабаатай гэжэ Иранска Правительство майн 18-най ното соо мэдүүлэгдэнэ. Тиин Иранай гансахан зүүн-урда нүүд ябуулагдана гэжэ заагдана байгаа. Иранска Правительствын энэ баталагань Советскэ Правительствын ното соо мэдээсэгдэһэн баримтануудта, тэрэшэлэн США-гэй Гүрэнэй Департаментын түлөөлэгшын дурсагдаһан мэдүүлгэдэ зөрилшэнэ.

Аэрофотосъемочно хүдэлмэринүүд тушаа Советскэ Правительствын һанамжада ехээр зоболон ушарһаа, советскэ иранска хүурай хилэдэ дүтэ байгаа районуудта аэрофотосъемочно хүдэлмэринүүд ба топографическа хүдэлмэринүүдые ябуулха гэһэн зааба... Иранай түсэблэлгын организаци үгтөө гэжэ Иранска Правительствын ното соо тэрэшэлэн хэлэгдэнэ.

Дээрэ заагдаһан үндэһөөр, Иранска Правительствын тиимэ дүүлгэнь хангалтатай гэжэ мэдэрэгдэжэ шадахагүй байна.

Ирандахи американска сэрэгэй ажал ябуулга Иранине США-гэй сэрэгэй-стратегическэ база болгохо байһан ябадалда Иранска Правительствын анхаралые хандуулһан Иранай Правительствода СССР-эй Правительствын эльгээһэн 1948 оной январиин 31-нэй ното тушаа хэлэхэ болоо һаа, хойшонхи баримтанууд хадаа энэ оной майн 18-най Иранска Правительствын ното соо хэлэгдэһэн мэдүүлгэдэ зөрилдэжэ, Советскэ Правительствын дурсагдаһан батадалгын бүрин үндэһэтэй баримтатай байһан тухай гэршэлнэ.

Дээрэ дурсагдаһантай дашарамдуулан Советскэ Правительство хадаа Советскэ Союзтай хилэ залгаһан районуудта, иранска засгаархидай өөһэдынь мэдэрһээр ёһоор сэрэгэй удхашанартай ба гадаадын тусгаарлабал американска түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар ябуулагдажа байгаа хэмжээ-ябуулганууд СССР-эй хилэнүүдтэ аюул ушаруулжа болохо ба дээрэ заагдаһан районуудта ябуулагдаһан Ирана тиимэ хэмжээ-ябуулганууд 1921 оной февралиин 26-най Советско-Иранска Договороор хараалагдаһан СССР-эй ба Иранай хоорондохи хүршэ ёһоной һайн харилсаануудта таарахагүй зорилгонуудтай байна гэжэ Иранска Правительствын анхаралые дахин хандуулхые шухалашалан тоолоно.

Тиимэһээ, бии болоһон зохидгүй байдалые арилгаха тушаа хэмжээнүүдые Иранска Правительство абаха шухала байһан тухай өөрынгөө мэдүүлгые Советскэ Правительство батална.

Московско университедэй научна экспедици

М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Московско гүрэнэй университет научна экспедицинүүдые олоор ябуулба. Тэрээндэ профессорнууд, багшанар, аспирантнууд ба олонхи факультедүүдэй студентнэр хабаадалсана.

Геологуудай арбаад экспедици бэлэдхэгдээ. Тэдэнэр ороной элдэб районуудай газарай бүридэл, байгаалиин газууд ба нефть гараха газарнууд, хадын породануудые шэнжэлжэ байна. Экспедицидэ хабаадагшад Московско университедтэ эмхидхэгдэһэн минералнуудай музейдэ табигдаха материалнуудые суглуулха юм.

Археологууд ба этнографуудай 9 экспедици Кавказ, Молдави, Бурят-Монгол, Казахстан болон Киргизи руу эльгээгдэжэ байна. Эрдэмтэд болбол Сталинска шангай лауреат профессор С. П. Толстовой хүтэлбэри доро Дунда Азида эртэ урда сагай Хорезмын районууды малталгые үргэлжэлүүлхэ. Смоленскэ шадар Гнездовско Курганна группа гэдэгые шудалжа байгаа археологическэ хүдэлмэри тусгаар һонирхолтой байха юм. Малталгын задалагдаһан добуун дороһоо эртэ урдын зэр зэмсэг, басга зэбэ, эршүүлэй ба зэхэнэрнүүдэй ниидэл олон гоёолто, мүнгэн монетэнүүд олдоһон байха юм. Мүн шадар амһартада X зуун жэлэй эхин үеын ород бэшэг хэбэрээ үлэһэн байгаа. Энэ хадаа эртэ урда сагай ород бэшэгэй памятник болоно.

Олон научна хүдэлмэрилэгшэд эртэ урда сагай славянуудай һуужа байһан — Азовые шадар, мүн хойто Донец ошохонь. Арадай аман үгэнүүдые шудалхын тула Ульяновска, Ивановска ба бусад областьнуудта дурбэн экспедици эльгээгдэжэ байна. Энэ экспедицинүүдэй материал диалектологическэ атласай зэлжээтэ томдо толилогдохо юм.

100 гаран профессорнууд научна хүдэлмэрилэгшэд ба студентнэр Камышин—Сталинградай гүрэнэй модохамгаалха полосата районой газарай нюүру, хүрьһэ, ургамалай ба амитанай аймагые шэнжэлжэ байна. Биологууд, газарай хүрьһэ шэнжэлэгшэд ба географууд ошоһон газарнуудтаа научна консультаци эмхидхэжэ юм.

(ТАСС).

АРТЕЛИИН ЗАМААР ЖАРГАЛ ЕРЭДЭГ

1. Электричествээр нооhо хайшалалга. 2. Колхозой клуб соо.

Нюураа сэлмэһэн нютаг

Б. Д. ДАМДИНОВ, Үльдиргын сомсоведэй түрүүлэгшэ

Молотовой нэрэмжэтэ манай колхозой почтальон үдэр бүхэндэ яар ябта газетэнүүдые, бэшэгүүдые асаржа байдаг. Тэдээн соонь республиканска, центральна, аймагай газетэнүүд, манай колхозһоо урган гаража, үргэн ехэ Эхэ орон соогоо хаа хаагуур тараһан хүбүүд, басагадаймнай эхэ эсэгэдээ, түрэл садандаа, тала танилдаа бэшэһэн бэшэгүүд байдаг. Иркутска госуниверситедэй студент Добчин Дугаров, Уралай саанаһаа геолог Ендон Мархадаев, Сахалинһаа сэрэгэй албахаагша Аюр Дашинимаев, ВКП(б)-гэй Иволгын айкомой секретарь Д. Цырендоржиев, Советскэ Армиин майор М. Дугаров болон бусад бидэндээ бэшэдэг.

Революциин урда тээ 500 зуугаад ламанартай Эгэтын дасангай дэргэдэ хоёр классна һургуули хэдэхэн жэл соо хүдэлмэрилжэ, баяшуулай үхибүүдые һургаһан юм. Арад зон хадаа толгой тооложо шахуу үзэг бэшэг мэдэхэгүй байгаа.

Теэд мүнөө нютагаймнай нюур шарай тад ондоо болон сэлмээ. Үзэг бэшэг мэдэхэгүй хүниие олохогүйт. Үхибүүднай барандаа һурана. Тэдэниие 25 багшанар һургана.

Колхознигуудаймнай гэртэ электрын гэрэл, радио үнинэй оронхой. Манай баатарлиг хүнүүд культурнаар амарха, сэнгэхэ бүхы арга боломжотой болоо.

Би энэ колхозые анха түрүүн тогтоолсоһон хүм. Мүнөө үбгэжөөл болонхойб. Колхозойнгоо хорин жэл соо түйлаһан асари ехэ амжалтануудые харахадаа сэдьхэл зүрхэеэ доһолгон баярланашьеб, омогорхоношьеб. Тиин бидэндэ эды шэнээн ехэ зол жаргал асарһан агууехэ Сталин багшадаа гүн гүнзэгы баясхалан хүргэнэб.

Тоо баримтанууд

◆ Колхозой 200 шахуу гэшүүд Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадажа, инаг түрэл Эхэ ороноо эрэлхэгээр хамгаалалсаа.

◆ Дайнай жэлнүүдтэ тус колхоз илалтада зорюулан 603 толгой адуу мори, үхэр, хони, 155 центнер талха таряа, 379 мянган түхэриг мүнгэ, облигаци, ехэ нооһо, арһа, тоһо гэхэ мэтэнүүдые Советскэ Армида бэлэглээ.

◆ Үхибүүдһээ бэшээрээ бүхы колхознигууд бултадаа шахуу правительственна шагналда хүртэн...й.

◆ Олон үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэн 10 гаран эхэнүүд «Эхын алдар» гэжэ орденоор «Эхын медаль» гэжэ медаляар шагнагданхай.

◆ Гансахан 1949 ондо 100 гаран колхознигууд колхозой амаралтын байшанда, 3 хүн республиканска ба центральна курортнуудта амарһан байна.

◆ Колхознигууд сооһоо 7 хүн сомоной Соведэй, 3 хүн аймагай Соведэй депутадуудаар һунгагданхай, нэгэ хүн сомсоведэй түрүүлэгшээр хүдэлмэрилнэ.

◆ 1950 ондо социально-гэгээрэлэй хэмжээ-ябуулгануудта 58.185 түхэриг һомологдонхой. Энэнь 1930 онойхидо орходоо 12 дахин ехэ болоно.

◆ Колхозһоо 12 багша, 2 зоотехник, 2 фельдшер, 1 геолог, 12 партийно-советскэ хүдэлмэрилэгшэд, Советскэ Армиин 3 офицер, 40 тракторист, 5 комбайнер урган гараа.

◆ Колхоздо: локомобиль, электростанци, орооһо хатаадаг механизированнэ сушилка, пилорама, 26 сенокосилка, 30 морин тармуур, электро-хайшалалгын агрегат, электро-һаалгын аппарат, 2 токарна станок, үрэмдэлгын, мүлилгын, модо харуулдалгын станогууд, электро-гагнууриин агрегат, 3 автомашина, молотилка ба бусад бии.

Яруунын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхоз хадаа манай республикын түрүү колхозуудай нэгэн юм. Хүдөө ажахын энэ артелиин тогтоһонһоо хойшо мүнөөдэр хорин жэл гүйсэбэ.

Тиин тус колхозой хорин жэлдэ түйлаһан амжалтанууд тухай зарим тэды материал доро толилогдобо. Эдэ материалнууд хадаа колхозно байгуулалтын хэды ехэ хүсэтэй байһан тухай, тэрэнэй ашаар малша бурядуудай ажибайдалай үндэһөөрөө һайжарһан тухай хэлэнэ.

Зол жаргал гэртэмнай ороо...

(Мунко Цижипович Цижипов хөөрэнэ)

— Сталинай замаар илалта ерэдэг,

Артелиин замаар жаргал ерэдэг,—

гэһэн энэ үнэн сэсэн оньһон үгэ хадаа халима дүүрэн зол жаргалтай, үргэн ехэ эрхэ сүлөөтэй болоһон бурят-монгол арадай омог баяр сооһоо түрөө. Агууехэ баатар Сталин багшынгаа хүтэлбэреэр бидэнэр гайхамшагта ехэнүүд илалтануудые түйлаад, артелиингээ һаруул һайхан замаар улам урагшаа дабшажа ябанабди.

Би—жиирэй хонишон хүм. Колхозойнгоо хонин дээрэ үни удаанай хүдэлмэрилнэб. Арад зондо үхэл үбшэн, ядарал зоболон, уйдхар гашуудал асаржа байһан хараалта муухай хаанта засаг үни хада хосорон һалаа. Октябрьска социалистическэ революциин ашаар бидэнэр шэнэ байдалтай, зол жаргалтай болообди. Үхибүүднай барандаа һургуулида һурана. Тэдэниие нарата һайхан коммунизмын гэрэл угтажа байна. Эрдэм ном, гэгээрэл болбосорол, баяр жаргал гэр соомнай оронхой. Хайшаашье харахада сталинска арюун үршөөлтэ наран туяатан бадаржа, баян дэлгэр ажабайдал һалбарна. Энээниие харахадаа барагдашагүй ехэ омог баяр түрэнэбди.

Бага наһандаа зобоһоноо һанахадаа зосоомни харанхы бологшо. Урдань, революциин урда тээ бидэ үгытэйшүүл арай арайхан ами залгажа ажаһуудаг бэлэйбди.

«А» үзэгшье, дотор хубсаһаншье, банишье гэжэ мэдэхэгүйш. Хүдэһэн үмдэ хабиржа, арай шамайхан гэжэ оюулһан самсаяа үмхирэн хахаржа дууһатарынь үмдэжэ ябахаш... һанаад, һанаад үзэхэдэ хэсүү агша даа. Юрдөөл амиды хадаа ябаһан лэ зон гээшэ гээбди даа.

Имагтал Советскэ засаг бидэндэ ёһотой һаруул һайхан ажабайдал үршөөгөө. Би 1930 ондо колхоздо ороо һэм. Мүнөө табан үхибүүтэйб. Ехэ хүбүүмни колхозойнгоо бухгалтеридэ, удаадахинь тракторна бригадада хүдэлмэрилнэ. Хоюулан эрдэмтэйнүүд. Нүгөөдэ хоёр хүбүүд, нэгэ басагамни һургуулида һурана.

Минии нүхэр Долгор Жалсанова баһал нам шэнги үгытэй хүнэй басаган байгаа. Мүнөө түрүү, суутай хүн болонхой. Үнинһөө хойшо колхозойнгоо хониной-товарна фермэдэ гуртправаар хүдэлмэрилнэ. Эрдэм номдо һураад, гүрэнэй хэрэг шиидхэлсэнэ. Тэрэ хадаа энээнэй урда тээ БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадаар һунгагдаһан юм, мүнөө шэнэ һунгалтаар Яруунын ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй депутадаар һунгагданхай. Колхозойнгоо малажал дээрэ амжалта түйлаһанайнгаа түлөө 1940 ондо Москва ошожо, хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадаа һэн.

Урдань манайхид хэдышье ехээр ажаллаа һаа, ходол үлдэжэ, дааража, зобожо тулижа ябаабди. Теэд мүнөө хараад үзыт!

Үнгэрэгшэ жэлдэ минии бүлэ ажалта үдэртөө 5682 түхэриг мүнгэ, 184 пүүд таряа талха, 174 килограмм мяха ба бусад продукт абаа. Хамтын ажал хэхэдэ колхоздошье, хубиин байдалдашье туһатай.

Гансахан һүүлэй 10 жэлэй туршада манайхи оёдолой хоёр машина, сепаратор, будильник часы, карманай 3 часы, патефон, 3 түмэр оро, үбэл зунай 10 пальто, 10 элдэб костюм ба бусадые абаабди. Бүд гэхэ болоо һаа, хэдэн зуун метр абаһан байхабди. Гэр соомнай гэрэлтэй һаруул—электро лампа носоно, радио дуугарна.

Бидэ мүнөө хамтын ажалай ашаар, колхозно байгуулалтын ашаар иимэ баян тэниглэн, сэнгэлиг хүхюун, баяртай, жаргалтай байдалтай болообди. Бэшэ колхознигууд баһал иимэ байдалтай болонхой.

Иимэ һайн һайхан байдалтай болгоһонойнь түлөө большевистскэ партида, агууехэ Сталин багшадаа үнэн зүрхэнэйнгөө оёорһоо гүн ехэ баясхалан хүргэнэб.

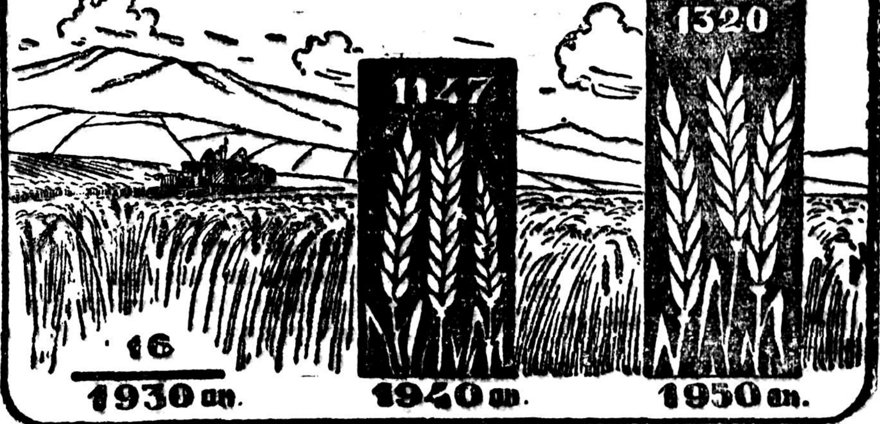

Колхозой мал ба тараан ажалай ургалта тухай диаграмманууд.

Колхознигууд баян болоо

Ш. Д. МИТЫПОВ, Эгэтын-Адагай сельпогой сельмагые даагша

Би Молотовой нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи сельмагта хэдэн жэл соо хүдэлмэрилжэ байнаб. Тиимэһээ колхознигуудай материальна тэниглэн байдалай таһалгаряагүйгөөр һайжаржа, тэдэнэй юумэ худалдан абаха шадабариин улам ургажа байхыень элеэр хаража байдагби.

Революциин урда тээ энэ шадар нэгэшье магазин байгаагүй юм гэжэ үбгэд хэлсэдэг. Хэдэхэн лэ хонжоо наймаашад арад зониие хэрзэгы муухайгаар мэхэлэн, малыень миинтээр шахуу абажа байгаа.

Мүнөө тад ондоо болоо. Советскэ худалдаа наймаан үргэнөөр дэлгэрээ, арад зоншье мүнгөөр элбэг боложо, магазинууд тээшэ үргэн харгы татаа. Оёдомол хубсаһан, хилгааһан ба торгон бүдүүд, сэбэр гоё сабхи гэхэ мэтын эд бараануудта колхознигуудай эрилтэ тон ехээр ургаа.

Гансахан энэ жэлдэ 2 мотоцикл, 6 сепаратор, 4 самовар, 15 костюм, велосипед болон бусад эд бараан колхознигуудта худалдагдаа. Энэ жэлэй эхинһээ хойшо таба мянга гаран метр элдэб торгон, хилгааһан, хлопчатобумажна бүд худалдагдаһан байна. Колхозой ан үсхэбэрилгын фермые даагша Дондок Дугаров мотоцикл захинхай.

Сельмаг эд бараанай эрьесынгээ түсэбые хододоо дүүргэжэ, үлүүлэн дүүргэжэ байдаг. Гансахан нёдондо сельмаг хахад миллионһоо үлүү түхэригэй эд бараа худалдаа. Энэ хадаа колхознигуудай баян тэниглэн байдалай ургалтые тэдэнэй культурын дээшэлэлгые элеэр харуулна бшуу.

Хорин жэл соо манай түйлаһан амжалтанууд

Үдэшэлэн манай колхоздо орожо ерэхэдэ томо үндэр байшангуудай, улицатан жэрылдэһэн гэрнүүдэй сонхонууд электрын гэрэлээр алтаржа байдаг. Радиоузелай байщан дээрэ тодхогдоһон томо ехэ репродукторһаа гоё һайхан хүгжэм зэдэлжэ байдаг...

Ямаршье айлда ороо һаатнай Ильичын лампа бадаржа, радио ханхинажа байха. Олохон айлнуудта ороходоо патефонуудые, велосипедүүдые харахат. Клубтамнай ороходоо духовой оркестр, хоёр пианино харахат, колхозой залуушуул баян дээрэ наадажа, биллиард сохижо, шатар даам табижа, библиотекэ соо ном уншажа, зал соо ёхор хатаржа байха...

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, манай колхознигууд үнэхөөр хүхюун сэнгэлиг, культурна ажаһуудалтай болоо.

Колхознай Маарагта гэжэ аглаг һайхан нютагта, аршаан булагай дэргэдэ амаралтын газар ёһотой культурнаар түхеэрэнхэй. Тэндэ эрэшүүлэй, эхэнэрнүүдэй тус тустаа байха байратай корпус баригданхай. Тэрээн соохи оро дэбисхэр болон бусад бүхы хэрэгсэлнүүдынь республиканска курортнуудһаа дутуугүйгөөр түхеэрэгдэнхэй. Улаан булангай, столовын, баниин, ваннын байшангууд баригданхай. Зунай үедэ олохон колхознигууднай тэндэ амардаг. Тэндэ өөрымнай повар тусхай менюгээр эдеэ хоол бэлдэжэ байдаг. Амарагшад хадаа колхозой фельдшерэй заабаряар ваннада орожо. аршаан уужа байдаг.

Манай колхозой харьяата Хүл гэжэ газарта һайн аршаан бии. Тэндэ үбэл зунай зургаан гэр баринхайбди. Ондоо тээһээ ерээшэд, мүн манайшье колхознигууд тэндэ амардаг.

Мал ба таряан ажалнай жэлһээ жэлдэ хүгжэжэ байдаг. Гол шухала хүшэр хүдэлмэринүүднай механизацилагданхай. Полинууд дээрэмнай тракторнууд, комбайнууд болон бусад олон машинанууд хүдэлмэрилнэ. Хонинойнгоо нооһо электрын хүсөөр хайшалнабди. Электрын хүсөөр үнеэ һаадаг аппарат абанхайбди. Бии бүхы механизмуудаа бултыень тоолохонь хэсүүтэй байна. Механизированнэ кузница соомнай токарна, үрэмдэлгын, харуулдалгын, мүлилгын станогууд хүдэлмэрилнэ. Электро-тагнуури хэгдэдэг.

Урдань, революциин урда тээ харанхы бүдүүлиг, ядуу тулюур байһан хүнүүдэй байдал мүнөө тад ондоо, баяр жаргалаар дүүрэн, культурна болоо. Эдэ бүгэдые бидэндэ колхозно байгуулалта, ленинско—сталинска национальна политика асараа.

Манай колхозой тогтоһоор хорин жэл гүйсэбэ. Тиин артелиимнай гэшүүд хүгжэжэ ерэһэн замаа эрьен хараха зуураа, колхозно байгуулалтын түйлай ехэ хүсэтэй байһаниень дахин дахин хаража, омогорхон баясана.

Манай колхоз 1930 ондо байгуулагдаа һэн. Тэрэниие Бадма Дамдинович Дамдинов түрүүтэй (мүнөө Үльдиргын сомсоведэй түрүүлэгшэ) нютагай коммунистнууд эмхидхэһэн, хүтэлбэрилһэн юм. Тиихэ үедэ манай артельдэ оройдоо 11 айл байгаа. 30-аад адуу моритой, 63 үхэртэй, 50-аад хони ямаатай байгаа. Түрүүшын жэлдэ 16 га хара таряа гараар тариһан юм.

Колхозой тогтоһон жэлдэ партийна ба комсомольско ячейкэнүүд байгуулагдаа һэн. Коммунистнууд ба комсомолецууд өөһэдынгөө үльгэр жэшээгээр бусад колхознигуудые дахуулдаг, арад зоной дунда ехэхэн ойлгуулламжын хүдэлмэри хэдэг байгаа. Намарынь һайн ургаса хуряагдаа. Таряан ба малажалайнгаа продукциие ажалта үдэрнүүдтээ хубаагаа һэмди. Колхознигуудай олзо ехэ байгаа.

Тиин уданшьегүй хүршэ нютагуудай ажалшад хамтаараа ажаллаха гээшэ иимэ һайн юм байна гэжэ лабаар ойлгоод, артельнүүдые байгуулба. Хожомынь тэдэнэр манай артельтэй ниилээ һэн.

Энэ хорин жэлэй турша соо колхознай танигдашагүйгөөр урган хүгжэжэ, республика соохи түрүү колхозуудай зэргэдэ гараа. Энэ хэрэгтэ колхозой правлени ба партийна организаци шиидхэхы үүргэ эзэлээ...

Малаймнай тоо юһэ мянга шахуу болонхой. Ашаг шэмэтэ малажалай дүрбэн фермэтэйбди. МТФ ба СТФ хоёрнай ашаг шэмэтэ малажал хүгжөөлгын гурбан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан минимумые үни хада үлүүлэнхэй.

Малайнгаа харууһые ба үүлтэрые саг үргэлжэ һайжаруулжа байһанай ашаар тэрээнэй ашаг шэмэ үгэлгыень таһалгаряагүйгөөр дээшэлүүлжэ байдагбди. Ниитынгээ малые метизацилжа эхилэнхэйбди. 1951 ондо тэрээнэй хахадынь метизацилагдаһан байха юм. Малай харууһан ба тэжээлдэ ехэхэн анхарал табигдана. Малай 15 типовой байра бии. Үшөө баригдажа байна.

Манайда ан үсхэбэрилгын фермэ, 30 шахуу бүлэтэй зүгы бии. Тэдэмнай ехэхэн олзо үгэнэ.

Таряанажалай талаар хэлэхэдэ, тарилгымнай талмай 1930 онтой жэшэхэдэ, 80 дахин үргэдөө, тарилгын хүдэлмэри механизацилагдаа. Түрүү агротехникэ нэбтэрүүлгэ, тарилгаяа саг болзор соонь хэлгэ хадаа таряанай ургасые дээшэлүүлжэ, жэлһээ жэлдэ улам ехэ орооһо таряа хуряаха арга олгоно...

Колхозой ниитын ажахын ургалта, баялигайнь арибадалга хадаа колхознигуудай ажалта үдэрэй үнэ сэнгые, олзо доходые таһалгаряагүйгөөр дээшэлүүлнэ. Гансахан үнгэрэгшэ жэлдэ олон колхознигууд ажалта үдэртөө 5—6 мянган түхэриг мүнгөөр, 20—30 центнер орооһо, мүн нилээд ехэ мяха, тоһо олон бусад продуктнуудые абаа.

Ниитынгээ ажахые саашань хүгжөөхэ талаар ехэхэн юумэ хэгдэхээр хараалагданхай. Ойрын жэлнүүдтэ малнай бүри олошоруулагдаха, тарилгымнай талмай үргэдхэгдэхэ, механизаци бүри үргэнөөр ябуулагдаха байна.

Колхознай шэнэ газарта урилагдажа, бүри болбосон гоё байдалтай болгогдохо юм. Тэндэ шэнэ шэнэ гэр байранууд, һургуули, гостиница. ниитын столово ба бусад барилганууд бодхоогдохо байна. Үрэ жэмэстэ сад ба модод таригдажа, колхозоймнай центр танигдашагүй һайхан болохо юм.

Правлениингээ ба партийна организациингаа хүтэлбэреэр ойрын жэлнүүдтэ шэнэ шэнэ амжалтануудые түйлажа, артелиингээ баялигые улам арибадхаха, өөһэдөө бүри баяч сэнгэлиг байдалтай болохо байһандаа манай колхозой гэшүүд лаб батаар найдана.

Р. Банзарон.

колхозой правлениин түрүүлэгшэ.

Б. Гончиков,

парторганизациин секретарь.

Колхозой түрүүшүүл

АЮРЖАНАЕВ Цыбекжап—луговод.

АХМИТОВА Сабира Ахмитовна—колхозница.

БАЗАРОВ Дымбрыл Базарович—модошо дархан.

БУДАЕВА Цырендулма—һаалишан, гуртправ.

ВАНЧИКОВ Намсарай—адуушан, гуртправ.

ГАМБАНОВ Доржи—үхэршэн, гуртправ.

ГОНЧИКОВ Цыдендамба Дампилович—ОТФ-е даагша.

ДАМБАЕВ Дымчик Дамбаевич—түмэршэ дархан.

ДОНДУКОВ Галсан Бадмаевич—сеялкэшэн.

ДЫМБРЫЛОВА Хама Бадмаевна—һаалишан, гуртправ.

ДАШИПЫЛОВ Генден—түмэршэ дархан.

ЛЫГДЕНОВ Цыренжап Ванзатович—комбайнер, тракторист.

МУХАСАНОВА Мидегма Пыловна—малшан.

НОВИКОВ Иван Степанович—тракторист.

ОЧИРОВ Ёши Очирович—барилгын бригадын бригадир.

РАНДАЛОВ Чимит Рандалович—МТФ-е даагша.

ХОХОЕВ Доржи Цыдыпович—хонишон, гуртправ.

ХОЛХОЕВ Радна Цыдыпович—колхозник.

ЦЫРЕНОВ Данзанима Бадмаевич—МТФ-е даагша.

ЦЫРЕНЖАПОВА Долгор Цыбиковна—хонишон.

ЦЫДЫПОВ Цыбек Цыдыпович—адуушан, гуртправ.

ЦЫРЕНДОРЖИЕВ Балжинима Дамбаевич—шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ.

ЧИМИТОВ Балдан Чимитович—механизированнэ кузнецые даагша.

ШОЙЖОЕВ Сандан Доржиевич—таряанажалай бригадын бригадир.

ЯМПИЛОВ Базар Бадмаевич—КТФ-е даагша.

ҮБҺЭ ХУРЯАЛГЫЕ ЭРХИМ БЭЛЭДХЭЛТЭЙГЭЭР УГТАЯ!

Хүдэлмэриин түсэб зохёоно

1950 ондо адуу малдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ эршэмтэйгээр оролсоһон Курумканай аймагай түрүү колхозууд үбһэ хуряалгада һайнаар бэлэдхэжэ байна.

Чапаевай нэрэмжэтэ колхоз энэ хабартаа сабшалан дээрэ 3100 ашаа наг шэбхэ гаргаһан, 30 гектарта үтэг хэһэн байха юм. Мүн 250 гектарай модо шулуу, 15 гектарай һөөг бургааһа сэбэрлээ. Мүнөө энэ колхозойхид сенокосилканууд болон бусад зэр зэмсэгүүдээ заһабарилжа дүүргээ. Һаяар үбһэ хуряалгын түсэб табижа дүүргэхэнь.

Тэрэшэлэн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз үбһэ хуряалгын хүдэлмэринүүдэй календарна түсэб зохёогоо. Түсэб соонь колхознигуудай ажалые зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэ шухала анхарал табигданхай. Энэ жэлдэ тус колхоз 12 морин тармуур, 3 сенокосилка шэнээр абаа. Мүн эндэхид үбһэ хуряалгынгаа хуушан машина зэмсэгүүдые һайнаар заһабарилжа байна.

Е. Цыренова.

Үбһэ хуряалгада бэлэн

Энэ жэлдэ Молотовой нэрэмжэтэ колхоз сабшаланайнгаа үргэн талмайнууд дээрэһээ баялиг ургаса хүлеэнэ. Тус колхоз 1000 гаран гектар сабшалан сэбэрлэжэ, үргэн абасатай сенокосилкаар сабшахаар бэлэн болгонхой.

Тус колхозой машинын парк жэл ерэхэ тудам баяжана. Мүнөө байгаа 21 сенокосилканууд, 19 морин тармуурнууд ба бусад зэр зэмсэгүүд сүм заһабарилагдажа дүүргэгдэһэн байха юм

Яруунын аймагай энэ түрүү колхоз малдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын тула иигэжэ тэмсэнэ.

Т. Сараева.

Нёдондонойнгоо алдууе дабтана

1949—50 онуудай үбэлжэлгын үедэ Иволгын аймагай зарим колхозуудай адуу мал олооро тураһан, мүн хороһоншье байна. «Улаан Оронго» колхоздо малай үбэлжэлгэ илангаяа муугаар үнгэргэгдөө. Шалтагааниинь юуб гэхэдэ, үбһэ тэжээл багаар абтаһан, хэдэн олон гектар талмайн ногоон сабшагдангүй үлэһэн байгаа.

Гэбэшье, «Улаан Оронго» колхозойхид нёдондонойнгоо алдууһаа һургаал абангүй, харин тэрэнээ дабтажа байха юм. Ушарынь хадаа колхозой правлени ба партийна организаци сабшалан һайжаруулха, мүн үбһэ хуряалгада бэлэдхэхэ тушаа тон бага оролдолго гаргажа байна. Тэрэнэй эсэстэ энэ колхоз сабшалангай газарые модо шулуунһаа сэбэрлэхэ, үтэгжүүлхэ мэтын түсэбүүдые дүүргээгүй. Гадна, аяар мүнөө хүрэтэр посхоодоошье барядүй байһаар.

Тэрэшэлэн үбһэ хуряалгын машинануудай заһабарилга муугаар эмхидхэгдэнхэй. Колхозно кузницын газаагуур хэдэн олон сенокосилканууд ба морин тармуурнууд хура бороондо орожо жэбэршоод хэбтэнэд. Эдэ машинануудые түргэнөөр заһабарилха тушаа хэншье хэмжээ абанагүй.

—Үбһэ хуряалгын машинануудые юундэ заһабарилнагүйбта, — гэжэ правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Лхамажаповһаа асуухада:

—Тарилгаяа дүүргээд, үбһэ хуряалгада бэлэдхэхэбди,—гэжэ харюусаба. Энэ хадаа үбһэ хуряалгада бэлэдхэлые һаатуулха гэһэн һэдэлгэ болоно. «Улаан Оронго» колхозойхид сенокосилканууд, морин тармуурнууд болон бусад зэр зэмсэгүүдые түргэнөөр ба эрхим шанартайгаар заһабарилха дүүрэн аргатай аад, тэрэнээ хэрэглэжэ шаданагүй. Жэшээлхэдэ, тарянажалайнь бригада бүридэ кузница бии, мүн түмэршэ дархашуулшье олон. Теэд, түмэршэ дархашуулынь правлениин захиралта хүлеэгээд лэ, өөдтэй юумэ хэнэгүй. Мүн нэгэшье бригадань үбһэ хуряалгын гар зэмсэгүүдые заһабарилжа эхилээдүй байһаар. Оронгынхид шэнгеэр үбһэ хуряалгые унжагайруулжа байһан колхозууд тус аймагта олон. Аймагай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай ба колхозуудай зорилго хадаа эдэ дутуунуудаа дары усадхажа, «1950 ондо ургаса хуряалгые ба хүдөө ажахын продуктнуудай бэлэдхэлнүүдые үнгэргэхэ тухай» парти, правительствын тогтоолой эрилтые хэрэг дээрэ бэелүүлгэ болоно.

А. Нагаслаев.

Дутуунууд үшөөл олон

Малажалда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэ Сүхын МТС нёдондонойхиһоо үлүү ехэ анхарал табина. Тиигэжэ үбһэ хуряалгада ябаха сенокосилкануудаа бараниие заһабарилжа бэлэн болгоо. Мүн харьяата колхозуудайнгаа тарянажалай бригаданууднаа тракторна сенокосилкануудаар сабшаха участогуудаа таһалжа абаһан байна.

Һаяар энэ МТС үбһэ хуряалгын шэнэ машинануудые абахань.

Гэбэшье, эндэ дутуунууд үшөөл олон. Сенокосилкануудые шэрэхэ 4 тракторынь мүнөө хүрэтэр заһабарилагдаадүй, запасной частьнууд дутуу байна. Тэрэшэлэн үбһэ хуряалгада ябаха агрегадуудай гэшүүд хүсэд бэшэ.

Эдэ бүхы дутуунуудаа түргэнөөр усадхажа, үбһэ хуряалгые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтаха тушаа Сүхын МТС-эй дирекци шухала хэмжээ абаха ёһотой.

В. Бадашкеев.

„Б. М. Үнэндэ" бэшэһэнэй һүүлээр

Гээгдэнги колхозуудта туһаламжа

Манай газетын майн 27-ной номерто «Хэлээл хадаа тэрэнээ дүүргэхэ» гэһэн гаршагтай статья толилогдоһон юм. Энэ статья соо Бичурын аймагай Бага-Куналейн МТС-эй харьяата Молотовой, Ленинэй, Крупскаягай ба Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудта хабарай тарилгын хангалтагүйгөөр үнгэргэгдэжэ байһан тухай хэлэгдэһэн байгаа.

— Тарилгын хүдэлмэриие хурдадхаха зорилгоор МТС-эй дэргэдэ колхозуудай түрүүлэгшэнэр, парторганизацини секретарьнууд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй кустовой зүблөөн болоо һэн. Гээгдэнги колхозуудта бодото туһаламжа үзүүлхын түлөө аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ, ВКП(б)-гэй айкомой бюрогой гэшүүн Маминов, ВКП(б)-эй айкомой инструктор Оленников, аймагай хүдөө ажахын таһагай главна агроном Замаратская, МТС-эй замполит Рузанов гэгшэд эльгээгдэһэн байна. Тарилгаяа дүүргүүтэй байһан «Победа», Ворошиловай, Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозуудһаа зарим тракторнуудые гээгдэнги колхозуудта үгэхэ тухай МТС-эй дирекцидэ дурадхагдаһан байгаа. Июниин 10-най байдалаар дурсагдагша колхозууд тарилгынгаа хүдэлмэринүүдые дүүргэхэ ойротоо. Механизаторнуудай дундахи политическэ-ниитын хүдэлмэри тухай Бичурын МТС-эй замполит Лобановай тоосоое ВКП(б)-гэй айкомой бюро шагнажа, дутуу дундануудынь тэмдэглэһэн ба энэ хүдэлмэриие һайжаруулха талаар шанга эрилтэ хэһэн байна. Бюрогой заседанида аймагай МТС-үүдэй замполидууд барандаа хабаадуулагдаа. Тарилгын хүдэлмэриин ба майн пар хахалалгын талаар Заганай ба Бодонгуудай сельсоведүүдэй колхозуудай договорно уялгануудаа дүүргээгүй тухай акт бэшэгдээ. Тэрэ акт ойрын үдэрнүүдтэ аймгүйсэдкомой заседанида табигдаха ба сүүдтэ үгтэхэ байна. Пар хахалалгые ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхэ хэмжээнүүдые аймагай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууд абажа байна гэжэ ВКП(б)-гэй айкомой секретарь нүхэр Гармаев манай редакцида мэдээсээ.

Краснодарска хизаар. Ростовско университедэй научна-шэнжэлэлгын Новороссийска биологическа станциин 30 жэлэй ой энэ жэлдэ гүйсэхэнь. Советскэ засагай жэлнүүдтэ тус станци хадаа Хара далайе шэнжэлхэ ябадалда нилээд ехэ нэмэри оруулһан ба далайн гидрологическа байгуулалтын шэнэ теориин эхи табиһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: станциин гидрохимик З. Г. Драпкина ехэ гүнзэгы уһа шудалхын тула барометр бэлэдхэжэ байна.

ТАСС-өй фотохронико.

ПИОНЕРСКЭ ЛАГЕРЬ ЭМХИДХЭГДЭБЭ

ВЛКСМ-эй Улан-Удын городской райкомой үүсхэлээр Профсоюзна улицын № 18 хашаан соо эмхидхэгдэһэн пионерскэ лагерьта, һурагшад ба пионернүүд зунайгаа амаралтые эмхитэй һайнаар үнгэргэжэ байна.

Һурагшад хадаа энэ лагерьта үлэмжэ дуратайгаар ерэдэг ба зунай һайхан сагые сэнгэлигээр, бэедээ туһатайгаар үнгэргэжэ, һуралсалай шэнэ жэлые дорюун хүсэ шадалтайгаар угтаха гэжэ оролдоно.

№ 7 эхин һургуулиһаа багшанар ерэжэ, һурагшадай хайшан гэжэ зүб һайнаар амарха тухай хэлэжэ үгэдэг, политическэ информаци үнгэргэдэг юм. Гадна тус һургуули пионерскэ лагериие элдэб наадануй хэрэгсэлнүүдээр хангаһан байна. Мүн тэрэ хашаан соо байдаг түрэлхид тэдэндэ водопровод оруулжа ба танцын талмай хэжэ үгөө.

Түрэлхидэйнгөө хэжэ үгэһэн водопроводые хэрэглэн пионернүүд өөһэдынгөө хүсөөр гоё һайхан сэсэгүүдэй клумбнуудые тариһан, улицаяа ногооруулһан байна. Тэдэнэр өөһэдөө номуудые суглуулжа библиотекэ бүридхөөд, уранһайханай номуудые уншажа, сүлөөтэй сагаа үнгэргэдэг болонхой.

Мүнөө пионернүүд экскурсинуудые хэжэ захалаа. Һаяар мяханай комбинат, шэлэй завод ба Сэлэнгын гол мүрэнэй пароходство экскурсяар гараха юм.

Үбһэ хуряалгын зэр зэмсэгүүд

Бурмонкоопсоюз республикын колхозуудай үбһэ хуряалгада хэрэглэхэ зэр зэмсэгүүдые хүдөө нютагуудта олоор эльгээжэ байна. 5894 аса, 15286 хажуур, 3350 алха, дүшэ, 29217 бүлюу ба бусад эльгээгдээ. Үбһэ хуряалгын эхилтэр үшөө олон юумэнүүд эльгээгдэхэ байна.

Экономическа асуудалнууд тушаа польско правительственна делегаци Москва ерэбэ

Экономическа асуудалнууд тушаа Польско Республикын Правительственна Делегаци Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Орлогшо г-н Г. Минцээр толгойлогдон июниин 22-то Москва ерэбэ. Делегациин составта Польско Республикын Гадаадын Худалдаа наймаанай Министр г-н Т. Гедэ ба хэдэн экспертнүүд оролсоно.

СССР-эй Гадаадын Худалдаа наймаанай Министр М. А. Меньшиков, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо А. И. Лаврентьев, СССР-эй Гадаадын Худалдаа наймаанай Министрын Орлогшо М. Г. Лошаков, СССР-һээ Польшодо байгаа Торгпред Е. И. Бабарин, СССР-эй МИД-эй харюусалгата сотруднигууд С. П. Кирсанов, Ф. Ф. Молочков, СССР-эй МВГ-гэй харюусалгата сотруднигууд И. Г. Писарец, Н. И. Кузьминский Белорусска вокзал дээрэ Делегациие угтаба.

Москвадахи Польско Посольствын хүдэлмэрилэгшэд, Хэрэгүүдые эрхилхэ Этигэмжэтэ г-н Я. Замбрович түрүүтэйгээр Делегациие тэрэшэлэн угтаба.

Вокзал польско ба советскэ тугуудаар шэмэгдэгдэнхэй байгаа.

Советскэ Союзда гитлеровскэ Германиин добтолһоор юһэн жэлэй ой тушаа Германска Демократическэ республикын правительствын мэдүүлгэ

БЕРЛИН, июниин 22. (ТАСС). Советскэ Союзда гитлеровскэ Германиин добтолһоор 9 жэлэй ой тушаа Германска демократическа республикын правительство мэдүүлгэ толилбо, тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Гитлерэй захиралтаар немецкэ сэрэгүүд уласхоорондын эрхые эбдэн Советскэ Союзда нэбтэрэн ороһон үдэрһөө хойшо мүнөөдэр 9 жэл болобо. Немецкэ үнэн сэхэ бүхы патриодууд хадаа 1941 оной июниин 22-ой үдэрые немецкэ түүхэдэхи хамагай бузар муухай үдэрнүүдэй нэгэн гэжэ һанажа ябаха байна.

Тогтоһон түрүүшынгээ үдэрһөө хойшо немецкэ арад тушаа хани барисаанай ба эб найрамдалай политикые далда бэшээр ба үнэн сэхээр ябуулжа байһан ба өөрынгөө политическэ хүсэ болон экономическа шадалай ашаар немецкэ нацын дүтын хани ба союзник байха ёһотой гүрэндэ добтолһон үдэрынь тэрэ байгаа.

Хэрбээ немецкэ арад 1941 оной июниин 22-то энэ аюулта замда ороогүй байгаа һаань, бидэнэр болон бусад арадууд хэды шэнээн ехэ шуһа ба зөөри баялигаа үлөөн байлгаха байгааб, нюдэнэй нёлбоһон ба гашуудал хэды шэнээн бага байха байгааб, бусад арадууд ба бидэнэр империалистическэ ээзрхэг гүрэнүүдэй зүгһөө хэды ехэ доромжололые зайсаха байгааб. Тус орон дотор ба тэрэнэй газаа тээ хархис хүсэнүүдээр тараагдажа байгаа антисоветскэ болон антибольшевистскэ пропагандада эсэргүү немецкэ арадай тэмсээгүй байһан ушарһаань, империалистическэ гитлеровскэ ёһо журам хадаа немецкэ арадые энэ замда орохыень баалаһан байгаа.

Советскэ арадуудай дабагдашагүй хүсэнэй ашаар, Советскэ Армиин сэрэгүүдэй баатарлиг жэшээнүүдэй ашаар, Генералиссимус И. В. Сталинай сэрэгэй гениальна искусствын ашаар Европо, тэрэшэлэн манай Эсэгэ орон гитлеровскэ фашистска ёһо журамай дарлалтаһаа сүлөөлэгдэһэн ба эб найрамдал болон тэниглэн байдалай оршон байдалда бодото демократи тээшэ зам нээгдэһэн юм.

Дээрмэшэ гитлеровскэ фашизмын һуури эзэлһэн англо-американска зэрлиг империализм хадаа дэлхэйе булимтаран эзэлхые оролдон, манай арадые июниин шэнэ 22-ой үдэртэ туужа абаашахые хүсэнэ. Энэнь шадагдаха ёһогүй, Гитлерые дагагша англо-американска этэгээдүүд энээниие хэжэ шадахагүй.

Германска демократическа республика хадаа бүхы немецүүдэй эб найрамдалтай байхын түлөө тэмсэлэй түшэг тулгууринь болоно. Немецкэ арадта июниин 22-ой үдэр хэзээдэшье дабтагдаха ёһогүй. Советскэ Союзтай бата бэхи хани барисаатай байхадаа лэ немецкэ арад 1941 оной июниин 22-ой бузар хойшолонгуудые дабажа шадаха байна. Советскэ Союзтай бата бэхи хани барисаатай байхадаа лэ Германи хадаа амгалан ба бэеэ даанхай нэгэдэмэл гүрэн болложо шадаха байна.

Берлин, 1950 оной июниин 22.

О. Гротеволь, премьер-министр.

Советскэ Контрольно Комисси гадаадын зөөриин хамгаалалта ба захиралгые германска Демократическа республикын правительствода дамжуулан үгэбэ

БЕРЛИН, июниин 22. (ТАСС). Информациин зурганай мэдээсэһэнэй ёһоор, 1950 оной июниин 22-то протокол баталагдаа. Тэрэнэй ёһоор, Германидахи Советскэ Контрольно Комисси хадаа Германска демократическа республикын территори дээрэ энээнэй урда тээ Германидахи советскэ сэрэгэй Администрациин хиналта доро байһан гадаадын зөөриин хамгаалалта ба захиралгые Германска демократическа республикын правительствода дамжуулан үгэбэ. Германска демократическа республикын правительство дээрэ заагдаһан зөөриин хамгаалалтые бэедээ даажа абаба.

Багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ тухай

Хүүгэдые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ советскэ багшын үүргэ ба харюусалга тон ехэ. Советскэ багшанар парти ба правительствын халуун анхаралаар хүреэлэгдэнхэй.

Энэ анхарал ба оролдолго болбол советскэ багшанарһаа хүдэлмэриингөө шанарые эрид һайжаруулхые эринэ.

Һургуулинуудай ябуулжа байһан хүдэлмэриин показательнууд ба экзаменуудай дүнгүүд хадаа зарим һургуулинууд, багшанар хүүгэдые һургалгын ба хүмүүжүүлгын шанарые нилээд һайжаруулаа гэжэ харуулна. Гэхэтэй хамта, мүн ехэхэн дутуунууд элирнэ.

Олонхи һургуулинуудта заалгын научно-теоретическэ ба идейнэ хэмжээнь советскэ һургуулинуудай урда табигдаһан үндэр зорилгонуудай хэмжээдэ үшөөл хүрөөдүй. Зарим багшанар һурагшадтаа гансал фактическа материалаа ойлгуулхые оролдон занятияа ябуулхатайгаа хамта һурагшадтаа марксистско-ленинскэ үзэл бодолые хүмүүжүүлхэ ябадалда анхаралаа табинагүй. Мүн һурагшадай хоёрдохи жэлдээ үлэлгэ үшөөл олоор үзэгдэдэг байна.

Сэлэндумын долоон жэлэй һургуулиин биологиин багша нүхэр Будаева гэрэй амитадай шэнэ үүлтэрнүүд ба үрэ жэмэстэ культурын мичуринска сортнууд тухай һурагшадтаа хөөрэхэдөө тэдэниие манай эндэ хэрэглэхэ тухай, манай эндэ тэдэнэй үрэнүүдые холижо, шэнэ үүлтэрэй мал бии болголгоор, шэнэ сортын жэмэсүүдые гаргалгаар хэгдэһэн туршалганууд тухай нэгэшье үгэ хэлээгүй.

Советскэ һургуулиин урда табигдаһан шухала зорилгонуудые бэелүүлхэ ябадал хадаа нэн түрүүн багшаһаа, тэрэнэй научно-теоретическэ мэдэрэлһээ ба педагогическа мэргэжэлһээ сүм дулдыдадаг байна. Тиимэ дээрэһээ багша болбол мэргэжэлээ саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байха ёһотой.

Педагогическа һургуули дүүргэһэн тухай диплом абаад, өөрынгөө эрдэмые дүүргэбэб гэжэ һанаха гээшэ гэнэн хонгор ябадал болоно. Багша болбол педагогическа хүдэлмэридэ ороод байхадаа, өөрынгөө эрдэм мэдэсые, мэргэжэлые дээшэлүүлхын тула оролдожо, хододоо хүдэлмэрилжэ байха ёһотой. Ородой агууехэ педагог Ушинский болбол хэрбээ багшын тархи соо предмет хүсэд эли тодо бэшэ һаа, һурагшын тархи соо бүри һүни шэнги харанхы байха гэжэ баталан хэлэдэг һэн.

Гүйсэд һургуулитай багшанар байгаад, бирагүйхэнөөр хүдэлмэрилһэн ушарнууд манай республика дотор үсөөн бэшэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, тэдэнэр өөһэдынгөө мэргэжэлые дээшэлүүлхые оройдоо оролдоногүй. Багшанарай мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ ябадал хадаа тон ехэ гүрэнэй удхашанартай.

Манай республикын багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институт хадаа багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ зунай курсануудые жэл бүри үнгэргэдэг. Багшанар хадаа энэ курсада үшөө намар байхада оруулагдадаг, тэдэндэ программанууд, рефераддуудай темэнүүд эльгээгдэдэг.

Үнгэрэгшэ һуралсалай жэлдэ олохон багшанууд курсын урда тээ үгтэһэн даабариие дүүргэхэ талаар һайнаар хүдэлмэрилөө. Тэдэнэр педагогикын ба методикын асуудалнуудаар хэдэн олон номуудые үзэжэ гараһан байна. Жэшээнь, Улан-Удын № 14 һургуулиин багша Г. Хорун өөрынгөө эрдэм дээшэлүүлхые хүсэжэ хүдэлмэрилөөл, курсын эхилхын урда тээ гараха программаяа һайнаар үзэһэн ба «Үгын бии бололго», «Задачануудые бодожо һургалга» гэһэн темэнүүдээр рефераудые бэшээ. Энээнһээ гадна нүхэр Хорун курсада һуража байхадаа: «Түүхын учебнигээр хүдэлмэрилхэ тухай», «Хоёрдохи жэлээ һууха ябадалые усадхаха тухай» элидхэлнүүдые хэһэн байна. Тус элидхэлнүүд соогоо нүхэр Хорун эдэ асуудалнууд тушаа гансал теоретическэ баримтануудые хэлээ бэшэ, харин өөрынгөө хүдэлмэриин дүй дүршэлые хэлэжэ үгэһэн байна.

Жэлэй турша соо очно-заочноор һуралсалые дүүргээд, нүхэр Хорун энэ һуралсалай жэлэй эхиндэ тус һургуулиингаа һуралсалай таһагые даагша болгогдоһон байна. Тэрэ хадаа үлэмжэ харюусалгатай энэ хүдэлмэриие амжалтатайгаар ябуулжа байна.

Мүн баһа Кыренскэ дунда һургуулиин багша Л. Молюгина гэгшэ курсын эхилхэ саг хүрэтэр хоёр шухала темээр рефераудые бэшээ. Курсада һуража байхадаа нүхэр Малюгина гурбан элидхэл хэһэн, курсаяа отличнаар дүүргэһэн байна.

Мүн тэрэшэлэн нёдондо жэлдэ курсын урда тээхи даабаринуудые һайнаар үзэжэ гараһан, курсаяа отличнаар дүүргэһэн багшанар гэхэдэ: Дараев (Сэлэнгын аймаг), Урнышева (Кабанск), Сажинов (Курумкан) ба бусад болоно.

Багшанарай зунай курсанууд эхилбэ. Эхин һургуулинуудай багшанарай курсанууд июниин 5-да Кяхта городто эхилээ. Эндэ Закаменай, Ториин, Зэдын, Сэлэнгын, Кударын, Кяхтын аймагуудай ба Городок городой багшанар; Мухаршэбэртэ — Бичурын, Тарбагатайн ба Мухаршэбэрэй аймагуудай багшанар; Кабанскда—Прибайкальска, Байкало-Кударын ба Кабанскын аймагуудай багшанар; Баргажанда — Курумканай, Хойто-Байгалай ба Баргажанай аймагуудай багшанар сугларааа.

Бүхы аймагуудай бурят эхин һургуулинуудай багшанар Улан-Удэдэ июниин 8-һаа эхилэн курсада һуража захалаа. Предмедүүдые заадаг багшанар хадаа июниин 20-һоо Улан-Удэдэ багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институдай дэргэдэхи курсада һуража байна. Тус курсада бурят-монгол хэлэнэй, ород хэлэнэй, бурят һургуулиин ород хэлэнэй, математикын, биологиин, түүхын немец хэлэнэй, физкультурын багшанар сугларaa.

Бурят һургуулида бурят-монгол хэлэ ба ород хэлэ заадаг багшанар Усть-Ордын ба Агын национальна округуудһаа тус курсада ерэһэн байна.

Гадна, шэнээр нээгдэхэ долоон жэлэй һургуулинуудта математикын ба ород хэлэнэй багшанарые бэлэдхэхэ нэгэ һарын курсанууд июлиин 1-һээ эхилхэ юм. Энэ курсануудта эхин һургуулиин түрүү багшанар ба педучилищиие отличнаар дүүргэгшэд һураха байна.

Шэнэ һуралсалай жэлые шэнэ, һэргээгдэһэн эрдэм мэргэжэлтэйгээр эхилхын тула багша бүхэн оролдохо ёһотой. Тиигээд байбал, тэдэнэр уялгаяа арюунаар дүүргэжэ шадаха байна.

К. Олзоев,
багшанарай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ институдай һуралсалай таһагые даагша.

Голландида Стокгольмско уряада гар табина

ГААГА, июниин 21. (ТАСС). Голландида 102 мянган хүн Стокгольмско уряада гар табяа.

Эб найрамдалай тала баригша олон хүнүүдэй хабаадалгатай суглаан үсэгэлдэр үдэшэ Гаагада боложо, тэрээн дээрэ парламентын депутат Хендрик Хортзак үгэ хэлэбэ.

«Эб найрамдалай хүдэлөөн хадаа дай үүдхэгшэ американецуудые ба Баруун Европодохи тэдэнэй агентнуудые айлгана. Дай үүдхэгшэд арадуудые атомна бомбоор занана. Манай үхибүүд, эхэнэрнүүд ба хүгшэдые хюдахын тула, городууд ба тосхонууд дээрэ тэдэнэр энэ бомбо хаяхые хүсэнэ. Эб найрамдалай түлөө, уряада гар табихын түлөө хүдэлөөе үргэдхэхэ хэрэгтэй. Стокгольмско уряада табигдаһан гар бүхэн хадаа дай үүдхэгшэдтэ сохилто болохо байна» гэжэ Хортзак хэлэбэ.

Суглаанда хабаадагшад бүгэдөөрөө Стокгольмско уряада гар табяа.

Харюусалгатай редактор
Д. Д. ЛУБСАНОВ.

МҮНӨӨДЭР УЛАН-УДЭДЭ

Гүрэнэй Бурят-Монголой Ленинэй ордента оперо ба баледэй театрта — «Марица».

«Прогресс» кинотеатрта—«Туйлдаа хүрэһэн хүнүүдэй заговор».

«Эрдэм» кинотеатрта — «Энэ Эсэгэ ороноо хамгаална».

РЕДАКЦИИН АДРЕС: Улан-Удэ ул. Ленина 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Унэн). ТЕЛЕФОНУУД: отв. редактора—23; АТС—1.80, зам. отв. редактора—7-85; отв. секретаря 3.23; отделов партийной и комсомольской жизни культуры и быта—4.52; пропаганды и агитации—7.85; сельского хозяйства промышленности и транспорта—6-84; переводов—3.23; писем трудящихся и информации—6.84 (2 зв.): об'явлений 2.64 (2 зв.); Для междугородных переговоров—16.

Н—02326. Типография Управления полиграфии, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.